

Česká onkologická společnost

České lékařské společnosti J. E. Purkyně

Předseda: prof. MUDr. Jiří Vorlíček, CSc., dr.h.c. tel. 543 134 102
Místopředseda: prof. MUDr. Jitka Abrahámová, DrSc. tel. 261 082 552
Vědecký sekretář: prof. MUDr. Bohuslav Melichar, Ph.D. tel. 588 444 295
Sekretářka: Marta Casková, e-mail: caskovam@centrum.cz

Adresa: ČOS – Masarykův onkologický ústav, Žlutý kopec 7, 656 53 Brno

Reakce výboru České onkologické společnosti ČLS JEP na článek „Centrová péče není omezována“ publikovaný dne 4. července 2011 v Infoservisu VZP, číslo 14.

Všeobecná zdravotní pojišťovna ve svém článku nazvaném „Centrová péče není omezována“ zveřejněném v informačním kanálu pro smluvní partnery VZP, jenž vychází jako součást Zdravotnických novin vydávaných společností Ambient media, a.s., prezentovala meziroční nárůst počtu pacientů, kterým byla v letech 2007 až 2010 poskytnuta tzv. biologická léčba v centrech specializované péče. VZP současně publikovala související nárůst nákladů na tuto péči. Článek byl reakcí na informace médií o tom, že některá specializovaná centra omezují péči o pacienty pro nedostatek finančních prostředků ze strany VZP. Pojišťovna ve svém vyjádření argumentovala tím, že péče nesmí být omezována, neboť financování je zajištěno zálohovými platbami na úrovni z roku 2010. Článek je však důkazem toho, jak VZP omezování poskytování péče pro své pojištěnce vytváří. Před diskuzí o číslech a nákladech je nutné zdůraznit, že použití cílené biologické léčby v indikacích solidních nádorů se řídí jasnými a striktními indikačními kritérii. Na druhé straně nepodání této léčby u indikovaných pacientů by znamenalo postup non lege artis. Výsledky podávání biologických léků jsou průběžně sledovány a dosavadní data z klinických registrů České onkologické společnosti ČLS JEP ukazují, že výsledky terapie u nemocných léčených v rámci komplexních onkologických center České republiky jsou nejméně stejně dobré jako v registračních studiích.

Pro oblast onkologie byl uveden nárůst počtu pacientů z 1 541 v roce 2007 na 4 499 v roce 2010, nárůst nákladů byl z 504 994 Kč na 1 486 766 Kč, což pro oba parametry znamená nárůst 2,9 krát za 4 roky. Počáteční výrazný nárůst byl způsoben zejména zaváděním cílené biologické léčby v nových indikacích. Na rostoucím počtu pacientů se však podílí i zvyšující se incidence (počet nově vzniklých případů dané nemoci za určité časové období) nádorových onemocnění a v důsledku zlepšených výsledků léčby i rostoucí prevalence (celkový počet nemocných s konkrétní diagnózou k určitému datu) nemocných s pokročilým nádorovým onemocněním. K nárůstu počtu pacientů i nákladů řádově kolem 10% tedy dojde i při zachování současného rozsahu poskytované péče. Mezi lety 2009 a 2010 byl meziroční nárůst 9 % v počtech pacientů a 7 % v nákladech.

Rovněž zcela nezávisle sbíraná a validovaná data Národního onkologického registru ukazují na setrvalé narůstající zátěž onkologickými onemocněními v české populaci, počet nově diagnostikovaných pacientů s nádorem činil v roce 2008 celkem 72 742 a oproti roku 1998 tak narostl o 28 %, průměrný meziroční nárůst byl 2,5 %. V roce 2008 celkem žilo 418 887 osob, u kterých bylo v daném roce nebo dříve diagnostikováno onkologické onemocnění. Tento vývoj je dán řadou objektivních faktorů, mimo jiné také demografickým stárnutím populace. Jde o celospolečenský problém, který vyžaduje koncepční řešení, zpochybňování nebo odmítání tohoto prostého faktu není racionální.

Nárůst počtu pacientů se týká i všech častých diagnóz, jejichž léčba v pokročilých stádiích spadá do tzv. centrové péče. Dle populačních dat tak v roce 2011 očekáváme 7 125 nově diagnostikovaných zhoubných nádorů prsu u žen, 8 573 zhoubných nádorů tlustého střeva

a konečníku, 6 785 zhoubných nádorů plic a 3 389 zhoubných nádorů ledvin. U všech těchto diagnóz setrvale narůstá incidence (meziročně 2 – 4 %) i prevalence (meziročně 5 – 7 %).

Vysvětlení, proč je tvrzení VZP zavádějící, je jednoduché. Pokud je prokazatelný průměrný meziroční nárůst počtu pacientů za poslední 4 roky v desítkách procent a stejně je tomu logicky u nákladů, tak nelze tvrdit, že náklady v tomto roce mají být na úrovni roku 2010. V takovém případě by totiž v letošním roce nedostali všichni pacienti nejvhodnější péči, kterou specializovaná onkologická centra nabízejí. Nestalo by se tak ani v případě, kdy by meziroční nárůst pacientů byl opět „pouhých“ 10 %. Systém zálohových plateb totiž znamená, že pracoviště nemůže léčit v daném okamžiku všechny pacienty, kteří léčbu potřebují, ale jen takový počet, který si jeho pojišťovna finančně objednala. V případě letošního roku to bude tedy stejný počet pacientů jako v roce 2010. Data o přepokládaném nárůstu počtu onkologicky nemocných pacientů má Česká onkologická společnost k dispozici a opakovaně je nabízela zástupcům zdravotních pojišťoven při vzájemných jednáních. VZP však zvyšování počtu pacientů ve svých plánech nezohlednila. Je plně v kompetenci a zodpovědnosti VZP a ostatních plátců péče, aby definovali kritéria, podle kterých budou identifikováni pacienti, jimž nebude v letošním roce proplácena, a tedy ani poskytována, léčba přesahující finanční objem roku 2010. Toto čistě ekonomické rozhodnutí nemůže být v žádném případě přenášeno ani na ošetřující lékaře ani na vedení jednotlivých zdravotnických zařízení.

Současný zcela nevyhovující systém zavedla VZP v roce 2009. Do toho roku platil praxí ověřený systém, kdy pojišťovny platily náklady za reálný počet pacientů, kterým byla léčba poskytnuta podle smluvních podmínek. Od roku 2009 si navíc VZP pro své pacienty neobjednává, a tedy ani nehradí část péče, pro kterou Ministerstvo zdravotnictví určilo výši a podmínky úhrady z prostředků veřejného zdravotního pojištění. Výbor ČOS souhlasí s názorem uvedeným v článku, že úspor v systému se má dosáhnout nikoliv omezováním nákladné péče, kterou si pacient nemůže sám hradit, ale vyšší spoluúčastí na péči, jež není nákladná. Realizace tohoto návrhu je ovšem opět v moci pojišťoven, nikoli smluvních zdravotnických zařízení či lékařů.

prof. MUDr. Jiří Vorlíček, CSc., dr.h.c.

V Brně 17. srpna 2011